ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬਿੰਦਾ)

ਬਨਾਮ

ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ

(2014 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1136)

ਸਤੰਬਰ 22, 2023

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਮਾਮਲਾ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ 67; ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ।

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985-ਸ.67 - ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ। ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 67 - ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ:

ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 67 ਨੂੰ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ। ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ 53, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਸਬੂਤ ਐਕਟ - ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 -ਸ. 25 ਦੇ ਸ. 25 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 10]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ਬ. 54- ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ - ""ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ" ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ:

ਹੋਲਡ: ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਕੇਸ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ, ਐਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 54, ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ - ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 15 ਅਤੇ 16]

ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1985 ਐੱਸ.ਐੱਸ. 67 ਅਤੇ 54 ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ - ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਕਾ ਲਗਾ ਕੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਨਾਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਤ u/ਐੱਸ. 21(ਸੀ) ਆਰਡਬਲਯੂ ਐੱਸ. 31ਏ(1ਏ) ਜਿਸ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। 21(ਸੀ) ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ - ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ:

ਫੜਿਆ ਗਿਆ: ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ। 67, ਜਿਸ ਨੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 67 ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ 25 - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ, ਜੋ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਉਸ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਬੁਨਿਆਦ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਅਧੀਨ। 35 ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 35 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸੀ - ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ, ਨਾਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਐੱਨਸੀਬੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ - ਇਸਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 12-14, 19, 23, 27]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐੱਸ. 100(4) ਬੰਦ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਖੋਜ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ - ਐੱਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ. 100(4):

ਆਯੋਜਿਤ: ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਐੱਸ. 100 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਖੋਜ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਨਾਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਦੁਆਰਾ, ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ

ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ। 100 (4) ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 24, 25]

ਟੋਫਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2021) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2020] 12 ਐਸਸੀਆਰ 583-ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕਨ੍ਹਈਆਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2008 (4) ਐਸਸੀਸੀ 668: [2008] 1 ਐਸਸੀਆਰ 350; ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਬਿਊਰੋ (2011) 11 ਐਸਸੀਸੀ 347: [2011] 5 ਐਸਸੀਆਰ 967; ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 409: [1990] 2 ਐਸਸੀਆਰ 63; ਰਿਤੇਸ਼ ਚਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. (2006) 12 ਐਸਸੀਸੀ 321: [2006] 6 ਐੱਸuਪੀਪੀਐਲ. ਐਸਸੀਆਰ 772 ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 16 ਐਸਸੀਸੀ 417: [2008] 10 ਐਸਸੀਆਰ 379; ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2011) 11 ਐਸਸੀਸੀ 653:[2011] 2 ਐਸਸੀਆਰ 642; ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਉਰਫ਼ ਰਾਮ (2011) 12 ਐਸਸੀਸੀ 207: [2011] 7 ਐਸਸੀਆਰ 1129; ਗੋਰਕ ਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2018) 2 ਐਸਸੀਸੀ 305; ਟੋਫਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2013) 16 ਐਸਸੀਸੀ 31: [2013] 9 ਐਸਸੀਆਰ 962; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (1999) 6 ਐਸਸੀਸੀ 172: [1999] 3 ਐਸਸੀਆਰ 977; ਦੂਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1981) 2 ਐਸਸੀਸੀ 166: [1981] 2 ਐਸਸੀਆਰ 771, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (2002) 2 ਐਸਸੀਸੀ 426: [2002] 1 ਐਸਸੀਆਰ 208; ਆਦਮਭਾਈ ਸੁਲੇਮਾਨਭਾਈ ਅਜਮੇਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2014) 7 ਐਸਸੀਸੀ 716: [201417 ਐਸਸੀਆਰ 48; ਜੁਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2014) 11 ਐਸਸੀਸੀ 355: [2014] 3 ਐਸਸੀਆਰ 673- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2014 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.1136।

2012 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 365 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 08.07.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2014 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.1933

ਮਯੰਕ ਦਹੀਆ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੁਚਾਲੀਆ, ਪ੍ਰਤਿਵਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਨਪ੍ਰਿਯਾ ਨਾਇਕ, ਅਕਸ਼ੈ ਨਾਗਰਾਜਨ, ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏਐੱਸਜੀ, Mਐੱਸ. ਰੁਚੀ ਗੌਰ ਨਰੂਲਾ, ਗੌਤਮ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਅਨਿਰੁਧ ਸ਼ਰਮਾ ਲੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਐਡਵ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ 08 ਜੁਲਾਈ, 2013 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

1.1 ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ] ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ. ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਰਾਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।

ਐਲ ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ:

(ਏ) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ

2. ਇਹ ਘਟਨਾ 11 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਇੰਡੀਕਾ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ। 12 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 01:00 ਵਜੇ, ਐੱਨਸੀਬੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਾਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ [ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੋਨੂੰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ 03:15 ਵਜੇ ਐਨਸੀਬੀ ਟੀਮ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੈਕਟਰ 25 ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰ ਸੈਕਟਰ 24 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨਾਕੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰੁਕੀ ਅਤੇ ਦੋ ਪਗੜੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੀਸਰਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ।

2.1 ਐਨਸੀਬੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਖਾਕੀ ਟੇਪ ਵਿਚ ਲਪੇਟੇ ਦੋ ਪੈਕਟ ਮਿਲੇ। ਗੱਡੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਦੇ ਸੀਟ ਕਵਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ, ਖਾਕੀ ਟੇਪ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪੈਕਟ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੈਕਟਾਂ 'ਚ ਹੈਰੋਇਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪ੍ਰੀਤ ਉਰਫ ਸਰਪੰਚ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਾਕੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਗਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਭੱਜ ਗਏ। ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਪੈਕਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਅਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਮੂਨੇ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ 'ਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ, ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਓਪੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(ਬੀ) ਜਾਂਚ

2.2 ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੰਚਨਾਮਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਇਲਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਗੋਦਾਮ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ

ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੈਂਪਲਾਂ ਦੇ ਪਾਰਸਲ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅੱਗੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ।

2.3 ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਹਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਿ੍ਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ | ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

2.4 ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਐਨਸੀਬੀ ਨੇ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8, 21, 27 ਏ ਅਤੇ 60 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਸੈਕਸ਼ਨ 8, 27ਏ ਅਤੇ 60 ਦੇ ਤਹਿਤ। 02 ਜੁਲਾਈ, 2007 ਨੂੰ, ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(ਸੀ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ

2.5 ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ, ਐੱਨਸੀਬੀ ਨੇ ਪੰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਅਰਥਾਤ ਸੋਨੂੰ ਜੋ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ 12 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਨਾਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ; ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੇਂਦਰੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੰਟਰੋਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਪੀ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ, ਤਤਕਾਲੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਐੱਨ.ਸੀ.ਬੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੀ. ਐਸ.ਕੇ. ਮਿੱਤਲ, ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਜਿਸ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-21 ਤੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਸੀ.ਐੱਲ., ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਨਮੂਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 24 ਫਰਵਰੀ, 2006 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 73.5% ਡਾਇਲੈਕਟੀਕਲ ਮੋਰਫਿਨ ਸੀ ਅਤੇ ਓ.ਪੀ.ਸ਼ਰਮਾ", ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਐੱਨਸੀਬੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਕਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਇੰਡੀਕਾ ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਰਿਕਵਰੀ-ਕਮ- ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣਾ, ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ",

2.6 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਗਵਾਹਾਂ, ਸੋਰਵਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਮ ਅਤੇ ਰਵੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਾਂਤ ਪਵਾਰ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਡੀਡਬਲਯੂ-12 ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ 9.45 ਵਜੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਤੋਂ 27 ਸਕਿੰਟਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 11 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਇੱਕ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ।

2.7 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1-ਸੋਨੂੰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਐਨਸੀਬੀ ਟੀਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਤਨਾਮ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਸਿੰਘ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਅਰਥਾਤ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਨਸੀਬੀ ਦਾ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪੇ ਰੋਲ 'ਤੇ ਸੀ। ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-42 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨਸੀਬੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.8 ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 10 ਮਾਰਚ, 2012 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 15 ਮਾਰਚ, 2012 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੇ 31ਏ, ਉਸਨੂੰ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31ਏ(1ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 21(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

2.9 ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਤਾ ਜੱਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ. ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,50,000/- (ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ) ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣਾ.

(ਡੀ) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ

3. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 366 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਨ੍ਹਈਲਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ "" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ" ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1",

ਪੀਡਬਲਯੂ-2t ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5", ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੀ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ 4 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ 4 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਸਨ। ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ.

3.1 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਨ੍ਹਈਆਲਾਫ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ [ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-210 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ- ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। 5"]। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-5), ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਜਦੋਂ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਕਾ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ।

3.2 ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੋਨੂੰ" [ਪੀਡਬਲਯੂ-1] ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਐਨਸੀਬੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਐੱਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦਾ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ₹1,50,000/- ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ [ਇੱਕ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ] ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

II. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ

(ਏ) ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘੇ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤਾਂ

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਯੰਕ ਦਹੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਤੋਫਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

4.1 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਐੱਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੁਫਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਸੁਪਰਾ), ਮਿਸਟਰ ਅਕਸ਼ੇ ਨਾਗਾਰਾਜਨ, ਉਕਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਸਖਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਨਾ ਕੀਤਾ. ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਿਤੇਸ਼ ਚਕਰਵਰਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ v. ਐਮ.ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ: ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ; ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਉਰਫ਼ ਰਾਮ; ਅਤੇ ਗੋਰਕ ਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ।

4.2 ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੈੱਟਅੱਪ ਹਿੱਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਇੱਕ ਧੁੰਦਲਾ ਪਿਛੋਕੜ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋਨੂੰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। -ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਤੀਸਰਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਵਿੱਚ "ਨਿਰੋਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਦਾਰਥ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਰੰਗ ਚਿੱਟਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਨੇ, ਨਿਰੋਧਕ ਨੂੰ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੋਧਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4.3 ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੋਨੂੰ ਸੀ" [ਪੀਡਬਲਯੂ-1] ਜਿਸਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੇ

ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। , ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 11 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਦੀ ਰਾਤ 09.45 ਵਜੇ ਜ਼ੋਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਨਸੀਬੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੰਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਬੂਤ ਇਕ ਵਾਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਇਸ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਛੂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 12 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 03.00 ਵਜੇ ਨਾਕੇ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸੇਵਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਾਉਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਐੱਨਸੀਬੀ

5. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ-ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਐੱਨਸੀਬੀ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਐੱਨਸੀਬੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ; ਜੋ ਕਿ ਐੱਨਸੀਬੀ ਨੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਕਟਸ ਰੀਅਸ, ਅਰਥਾਤ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਯਕੀਨਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਜੁਰਮ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਰਣਾ ਦਖਲ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

III. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਚਰਚਾ

(ਏ) ਤੋਫਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ

6. ਅਸੀਂ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ।

7. ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਐਨਸੀਬੀ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਕਨ੍ਹਈਆਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਲੌਤੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਨ।

8.

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਲ 2013 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਪੁਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਤੂਫਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਕਨ੍ਹਈਆਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਤੂਫਾਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ "ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ"।

9. ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਵਰਗੇ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦਾ, ਜਸਟਿਸ ਨਰੀਮਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ:

"155. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਾ 25 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 20(3) ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

156. ਕਨ੍ਹਈਆਲਾਲ [ਕਨ੍ਹਈਆਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2008) 4 ਐਸਸੀਸੀ 668: (2008) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰ।) 474] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਫਿਰ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਾਲ [ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 409: 1990 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰ।) 330] ਪੈਰਾਸ 44 ਅਤੇ 45 ਵਿੱਚ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਿਰਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਨਿਰਣੇ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

157. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਨੂਰ ਆਗਾ [ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 417: (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ. 748] ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬਨਾਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕਸਟਮ [ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬਨਾਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਕਸਟਮਜ਼, (2011) 12 ਐਸਸੀਸੀ 298: (2012) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰ।) 555) ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ।

158. ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

158.1. ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ 25, ਅਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

158.2. ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

10. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਹਨ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25, ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਬੀ) ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਤੂਫਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

11. ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੂਫਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਨ੍ਹਈਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕਰਵਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਕੇ, ਤਾਸ਼ ਦੇ ਘਰ ਵਾਂਗ ਢਹਿ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਾਕਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਡੀਕਾ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ- ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਸੀ। ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ

ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਮੰਨਦਿਆਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

12. ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਐਨਸੀਬੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਜਿਸ ਨੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਅਧੀਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੁਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਤੂਫਾਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਐੱਨਸੀਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਅਹਿਮ ਸਬੰਧ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

(ਸੀ) ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

14. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ, ਤੂਫਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ, ਸੋਨੂੰ [ਪੀਡਬਲਯੂ-1], ਪੀ.ਕੇ. ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸ਼ਰਮਾ [ਪੀਡਬਲਯੂ-3] ਅਤੇ ਓ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ" [ਪੀਡਬਲਯੂ-5]। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ।

(ਡੀ) "ਉਚਿਤ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ "ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ": ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ

15. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਾਏ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਤੇ ਪਰਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ. ਨੂਰ ਆਗਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਹੱਦ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ। ਵਿਆਪਕ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਅਤੇ 54 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸਖ਼ਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਝ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ "ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ" ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਜਿੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜਿੰਨੀ ਸਖਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਭਰੋਸਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। [ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ: ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਰਿਤੇਸ਼ ਚਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)]।

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਕੇਸ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੂਰ ਆਗਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਜਸਟਿਸ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"58. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ "ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ" ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ "ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ" ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਐਕਟਸ ਰੀਅਸ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਕੈਪਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਝ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ. ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(e) ਬੁਨਿਆਦ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ-ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ 'ਜੋ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ', ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਕਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ। ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਕਾਰ ਦਾ ਸਰਟੀਫ਼ਿਕੇਟ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਦਫ਼ਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ [ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ] ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ [ਸੋਨੂ³] ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਕਸਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।

18. ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ [ਐਸ.ਕੇ. ਮਿੱਤਲ"], ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥ, ਹੈਰੋਇਨ ਸਨ। ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛੇੜਛਾੜ ਰਹਿਤ ਪਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਮੂਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 14 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਸੀ.ਐਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਲਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਬੁਨਿਆਦ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਬੋਝ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

20

. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ਉਰਫ਼ ਰਾਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰਿਕਵਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ" ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੋਨੂੰ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। , ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੇ ਟੈਸਟ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(1) ਨਾਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਐੱਨਸੀਬੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 11 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਨਾਕਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੋਰਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ। [ਡੀਡਬਲਯੂ-1] ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ 11 ਦਸੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ ਰਾਤ 09.54 ਵਜੇ ਉਸਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਜ਼ੋਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਇੱਕ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ, ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੋਨ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਬਿੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

23. ਦੁਧ ਨਾਥ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਆਦਮਭਾਈ ਸੁਲੇਮਾਨਭਾਈ ਅਜਮੇਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜੁਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਲਈ ਵੀ ਤਰਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ।

(ਜੀ) ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਸੋਨੂੰ

24. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਕਿ ਸੋਨੂੰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (4) ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (4) ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ "ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ:

(4)। ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਅਧੀਨ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਸਨੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਾਂ ਖੋਜ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

25. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨੰਗੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬੰਦ ਜਗ੍ਹਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਦਫ਼ਤਰ, ਦੁਕਾਨ, ਇੱਕ ਬਿਲਟ-ਅੱਪ ਅਹਾਤੇ ਆਦਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂਚ ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4). ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ, ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਦੇ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਜਿੱਥੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਖੋਜ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ।

26. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਨਸੀਬੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 24/25 ਦੇ ਚੌਕ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਟਿਕਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਆਸ-ਪਾਸ ਕੋਈ ਵਸਨੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਕੇ ਦਾ

ਸਮਾਂ 12 ਦਸੰਬਰ 2005 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 01.00 ਵਜੇ ਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਘੰਟਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਜੋ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਐੱਨਸੀਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ, ਸੋਨੂੰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, "ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਤਿੱਖੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਮ ਅਤੇ ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਪਵਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ 4.3 ਅਤੇ 4.4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਲਈ।

IV. ਸਿੱਟਾ

27. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। 2014 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ: 1933 ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 2014 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1136 ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate